ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 3 ވަނަ ބައްދަލުވުން

11 މާރިޗު 2025

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އާ އިމާރާތް (ކޮމިޓީރޫމް ނަންބަރު 12)

ފެށުނު ގަޑި: 11:00

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު؛ މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސްމާ ރަޝީދު}

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 3 ވަނަ ބައްދަލުވުން. ތާރީޚު؛ 11 މާރިޗު 2025، އަންގާރަ. ގަޑި 11:00. ޖަނަވާރު ގެންގުޅުމާއި ޖަނަވާރުގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ބިލުގެ ސުންގަޑި ކަނޑައެޅުން. މިއަދުގެ ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުސްތަފާ ހުސައިން، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފާތިމަތު ސައުދާ، ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަސީހް، ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަޙްސަން އަޙްމަދު، އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙްމާން އަދި އަޅުގަނޑު. ސުންގަޑިއެއް ހުރިހާ ބާޤީވުން އޮތް ދަ ތަވިންގައި ޖެސްކަސްޓްރަކްވަރާފިއި ކަނޑައަޅާ. ކޮންމެވެސް ބޭފުޅަކު ހުށަހަޅުއްވާ.

(އޭގެ މައްޗަށް މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން)

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ސަރުކާރުން ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތް ބިލު، ޖަނަވާރު ގެންގުޅުމާއި ޖަނަވާރުގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ބިލު ސުންގަޑިއެއް ކަނޑައެޅުއްވުމަށް ބާކީ 2 މަހަކީ އަޅުގަނޑުމެން ރިސާޗެއް ދޭތެރެ އުޅެގެން 15 ވަރަކަށް ދުވަހުން ރިސާޗެއް ދޭތެރެ އުޅެގެން ހިނގާ މި އަރާނީ ދުވަސް 30، 2 ދުވަހު އަޅުގަނޑު ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ މި އުޅެނީ. ދުވަސް 30 ނުވަތަ 7 ދުވަހު. އޭރު ދުވަހު ތަކެއް ފުރިހަމަކޮށް ހަމަ ޑްރާފްޓް ކުރަން. ހަމަ އެންމެ ފަހުން، ތަރުޖަމާކޮށް ފޮނުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް ކަމަށް ބެލި ދީފާ ރިކުއެސްޓްތަކާ ސުންގަޑި ހަމަޖެހިފައި. ޖުމްލަ 30 ފުރަތަމަ އިނގޭތޯ. ދުވަހު 30 އޭރު ސުންގަޑި ކަމަށް ހުށަހަޅައިލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމްގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޖަނަވާރު ގެންގުޅުމާއި ޖަނަވާރުގެ ރައްކާތެރިކަމުގެ ބިލުގެ ސުންގަޑިއަކަށް މުޙައްމަދު މުޖުތަބާ، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާ، ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާ، މުޙައްމަދު އިބްރާހިމް، މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާ، އަޙްމަދު ޝާހިދުއްދީން ފާސްކުރައްވުމަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. މާފުކުރައްވާ! ގަލޯޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހިމް ޝާހިދުއްދީން ވޯޓުދެއްވުން ވަރަށްގިނަ އަޣުލަބިއްޔަތަކުން ވޯޓުދެއްވުން. (ވޯޓުދެއްވުން) އިއްތިފާޤުން އެކަމަށް ފާސްވެއްޖެ. ޝުކުރިއްޔާ. (ވޯޓުގެ ނަތީޖާ ހާމަކުރަނީ) ދެން އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީ ތަޢާރުފުކުރަން. ފަހުން ވަގުތެއްގައި މަސައްކަތްތެރިން ފަށަން ޚިޔާލު ބޭނުން، މަސައްކަތްތެރިންގެ ޚިޔާލު ދޭން. ޝުކުރިއްޔާ. (ވޯޓުގެ ނަތީޖާ ހާމަކުރަނީ) ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއާ، އާސަންދަކުން ހުށަހެޅުއްވި މަސައްކަތުގެ އާސަންދައިން ފުރުޞަތު ޤަވާޢިދު ކޮމިޓީއަށް އިޖްރާޢާތު ފެށުމަށް ދިނުމަށް.

އިދާރީ މުޤުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުގައްރިރު، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޖުތަބާ އިބްރާހިމް ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުއްވި އިޖުރާއަތުގައި އެކުލަވާލެވިފައިވާ ގަވާއިދާއި ސިފައިން ނިންމާލައި އެ ކޮމިޓީއަށް ފަހުން ފިޔަވަޅު އަޅުއްވާ ކޮމިޓީން ނިންމާ ނުރައްކާ އުސޫލު ދަށުން ފިޔަވަޅު އަޅުއްވައިފިން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދެވަނަ އަޅުއްވަން ފިޔަވަޅު ކޮމިޓީއަށް ފަރާތުން. ސިޔާސީ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އަމަލުކުރުން މި އިޖުރާއަތުގެ ސިފައިން ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގަވާއިދާއި ކަމަށް ބުނެވިފައި ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމަށް ބަލައިގަންނަން ގަވާއިދު ހުށަހަޅާ ޤާނޫނާ ކަނޑައަޅާ ފަރާތްތަކަކީ އެކަށީގެންވާ ފަރާތެއް ނޫންކަމަށް ނިންމަވާލެއްވީ.

އަޅުގަނޑުމެން، ކުރިން ވެސް ގަވާއިދު ހުށަހެޅުމާ ދޭތެރޭގައި ދިމާވެފައިވާ ގޮތުން އެކުލެވިގެން ފިޔަވަޅު ގަވާއިދަށް އަމާޒުކޮށްގެން ދެމުން އެއްވަރަކަށް ދިމާވެ ފާހަގަކޮށް ޤާނޫނީ ބޭނުންތަކަށް ކޮމިޓީ އެއް ގޮތަކަށް ރައްޔިތުން. އަޅުގަނޑު ގާނޫނުގެ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ނުކުންނަ ދޮގު ޤާނޫނާ ޖެހޭކަމަށް ދިމާކުރެވޭ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުން. ހުށަހަޅާ ޤާނޫނު އިންތިޚާބުގެ ނިޒާމުގައި ބަދަލު ގެނައުމަށް ކޮމިޓީ ދާދި ފުރަތަމަ ސިފައިން ކަނޑައަޅުއްވައިފަ މަސައްކަތް ކޮށްގެން އިޖުރާއަތު ކޮށްދީފައި ވެއެވެ.

ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް މި ކުންފުނީގެ ސަމާލުކަމަށް އައިސްފައި ނުވާ ވާހަކަ ދަންނަވަމެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޕޯޓުން ފާހަގަކުރެވުން:</u>

ކޯޑިޖީން ދުން ކުރިއަށް ގެންދާނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮތް ސްޓޮކް ބިލްގެ މަސައްކަތް މިއަދުން ކުރުމާ ވަރަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަން މަސައްކަތްކުރަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުރި) މާލޭގެ ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ގެސްޓު ހުރިއްމަދު މުސްތަޖާބު އަޅުގަނޑު ވަގުތު ދުން.

<u>މާލޭގެ ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ގެސްޓު ހުރިއްމަދު މުސްތަޖާބު އިބްރާހީމް ފާހަގަކުރެވުން:</u>

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިސްމާޢީލް. އެ ދުވަހު ދުން އަޅުގަނޑު ހަމަ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ބައްދަލުވުމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑަށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތަކީ ވެސް އެއީ ގައި. އެއް ކަމަކީ އެމް.ޓީ.ސީ ރަސްމީ ޗެނަލްގައި ދި ފަރާތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ އެ ކަސް ދިޔާ. ބައި މިހާރު ދޮކްޓަރު އިދާ އެ މިހުން ޕްރައިވެޓް އިންޝުއަރެންސް ބޭނުންކުރިމަ ދުން އަދުން އެ މިހުންނަށް ލާރި ދައްކަން އެނގޭ އެއީ އާސަންދައިން، އާސަންދައިން ނޫން އެންސްޕާއިން ކަވަރު ނުކުރާ ކަމަށް ޕްރައިވެޓް އިންޝުއަރެންސް ކޮވަރޭޖް އާއި ހިޔާރު. އެހެންވީ ފަހުން އޭ.ޓީ.އޭ އެ ވާހަކަ ވަރަށް ބޮޑަށް ދެކެމުނަށް ދުން އަސްލު ކޯޑިޖީން އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް. ދެން އަދި ހުރި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ ފަރާތް ބޭފުޅުން ގެ ސްޓޭޓް، މި ގޮތުން ވަރަށް ދެކެމުން އެހެންނަމަވެސް، މި ގޮތުން ވަރަށް ތަފާތު. އެހެންނަމަވެސް، ދުން އަޅުގަނޑަށް މި ޕްރައިވެޓް އިންޝުއަރެންސް މެދުވެރިކޮށް ޕްރައިވެޓް ކޮވަރޭޖް ލިބޭ. އެހެންވީމާ، ޕްރައިވެޓް އިންޝުއަރެންސް ނަގާފައި ހުންނަ ބޭފުޅުން މާލޭ ނިޒާމަށް ފަރާތުން އިތުރު ފަރާތް. ހަމަ ޕްރައިވެޓް ކަމަށް ހިމެނިގެން މިދެ ވަރަކީ އެހެން ގޮތަކަށް ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ތަފާތުވުމެއް އެބަ ހުރި މި ވާހަކަ އެބަ ނިސްބަތް ގޮތުން. ދުން މިހާރު ސިޓީން އެ އެކި ވަރުގޮތަކުން އެ ކަރަމް ކޮށްފައި ހިނގާފައިވާ ނުދާނެ. އެކަމު އަދިވެސް އެ ގައިސް އެބަ އޮތް. އެ ގައިސް އެބަ އޮތް. ޕްރައިވެޓް އެގްރީމަންޓުގައި މިއަދު އެހެންމެ ތަފާސް ގެ ދިރާސާ ގައި ޖަވާބު. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އިންޝުއަރެންސް ގައި ދުވަސް ޕްރައިވެޓް ޖާގަ ކޮށްފައި ގުޅިގެން އަސްލު ކަމަށް. އެއީ ކޮންމެ ފަރާތަކުން ހަމަ އެކަން ކުރަނީ އެހެން ވަގުތަށް ނުވާނެ. އަޅުގަނޑު ބަދަލުކުރެވޭ ހިތާ އިންޝުއަރެންސް ދުވަސް، ހަމަ ޕްރައިވެޓް އެހެންނަމަވެސް ކޮށްފިން އިންޝުއަރެންސް ދުވަސް ޕްރައިވެޓް ސިސްޓަމް

ކުންފުނިތަކުގައި އަންދާޒާ ހަދަ އުސޫލުން ބޭރު ބައި ހަމަޖެއްސައިދެއްވާފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އޭގެ މާނައަކީ މިހާރު އޭ.ޖީ.ކޯ ހޮސްޕިޓަލްގައި އުޅޭން އެ އޮފީހު ރިޕޯޓުކުރާނީ. ކުރީގައި އެކަމަކު އެ ލިބޭން މައުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިޒްނަސްތަކައި އޮތީ އެ ކޮންސަލްޓަން އަޔާ. އެހެންވީމާ، ޖަވާބު ޕްރޮސެސްބަރު ހުރިހާ މިޑިއާގެން އަސްލުގައި. އެއީ އާރުގައި. ދިން ޕްރޮޕޯސަލް ކަމެއް އެ އެއްކޮށްލިޔުމަށް އަސްލާގައިވެސް އިންވެސްޓްމަންޓް ބަލައި، އަދި ދިން އެ އިންވެސްޓްމަންޓް ބަލައި ހުރަހަކާތައި ހުރި އިންވެސްޓްމަންޓް ހަދަ ޖެހޭ ޕްރޮޖެކްޓް ހުރިހާ ބޮޑުވަސީ ޕްރޮޕޯސަލް ކަމެއް އެގްރީމެންޓް މި ސިޓީއަކުން އަދި ނުއެއްނުވާ. ދެން އެކަމަކު އެ ޕްރޮޕޯސަލް އެ ކަހަލަ އެއްވެސް ކަމެއް މި ސިސްޓަމް ތެރެއަކު ނުހިނގާނެ. އެހެންވެއްޖިއްޔާ، އޭގެ މާނައަކީ ދެން އެގްރީމެންޓް މައްސަލަތައް ނުކުމެ ކަންކަންވޭ. އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް. (ވަގުތުތަކާ ކަނޑައަޅަން) އާދެ! އެގްރީމެންޓުން މަސައްކަތްތަކުން ގޮތުގަ ސްޓޭޓުން ގައުމު، އޭގެ މަސައްކަތް އަވަސްކޮށްލައި ނިންމަން. މިހާރު ވެސް އެގްރީމެންޓް ހިސާބު އެގްރީމެންޓް އާދޭހުގައި އެކަށް ހުރިހާ ހަމަވެގެން ހިނގައިގެ. އެ ޖެއް ޖާޒް ހަމަވެގެން ހިނގައިގެ. އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ބޭނުމު، އެކަމު އެގްރީމެންޓް ކުރުމުން މަސައްކަތްތަކުގެ ނަތީޖާ، ދެން މެދުރަށް އާޚިރަށްކަނޑާއި އެދުރާތީ ދެން އެގްރީމެންޓް ކުރިއަށް ގެންދިޔައި. ގެންދިޔައިމަ ހަދަ އޭގެ މަޢުލޫމާތު ވެސް ހަދަ މެދުރަށް އަޅުވަނީ އެފަދައިގެ އާއި އެގްރީމެންޓް މި ފުރުސަތު ބޭނުންކުރަން. އެގްރީމެންޓް އެކުއި ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރު، ނަތީޖާ ސްޓޭޓްސްއާ ގެންދިޔަރި ޖަމާއަތުއާ ޖަމާތްތަކާ މި ތަނުގައި ބައްދަލުވުމުގެ ބައްލަވަން އަސްލުގައި. ބައްދަލުވުން ބައްލަވާލާ އެގްރީމެންޓް އުސޫލުން ދިޔައީ ޖަޒީރާތަކުގައި ބައްދަލު ޖަމާއަތްތަކުގެ ފުރުސަތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނަތީޖާ މިހަރު އަސްލު ކޮށްދެއްވަން. އަދި އެ ބައްދަލުވުން ބައްލަވާލި ހިނގުން ވަރަށް ގިނަ ކޮށްދެއްވާފައި ހިސާބުން، އަސްލުގައި މި ބޭރުގަ ހަދަ ގެންދިޔަ ބައްލަވާ ވަރަށް ގިނަ އިސްލާހުތައް ހިސާބުން އެ ދިމާގެ ބައްދަލުވުން އެގްރީމެންޓުން ބައްދަލުވުމުގެ އެހިގެން ދިޔައީ. އަދި އެ ބައްދަލުވުން އޭރުވެއިގެ ސިޔާސީ ގެންގޮސް އެއް ހަދަ އެއާއި ގުޅޭ ފުރުސަތު މިހާރު ކޮށްދެއްވާއިރު. ދެން އެ ދިމާގެ އެގްރީމެންޓު ހަދަ އެ ފުރުސަތު ބައްލަވާލި ދެވުން ދެން އަސްލުގައި ކޮމިޓީއާ މާ ބޮޑު މައުލޫމާތު ދޭ ގޮތް ކުރުވާލެއް ވެސް ނިމޭ. އެކަމަކު ވެސް ހަދަ އެ މެދުރަށް ކޮމިޓީ އެކުލަވާ ގިނަ ހަދާފައި ވާނީ. މަސައްކަތް ނިމުނީ އެ ބައްދަލު ކުރުވުން. އެހެން ވެސް، ސިޔާސީ ގެންދިޔައިވާ އެކުގައި ވަރަށް ގިނަ ފަސޭހަކަމުން އަސްލުގައި ކޮމިޓީ މިނިސްޓަރު ފުރުސަތު ވެސް އިސްލާހު ވެސް، ނިސްބަތް ވެސް އެބަހުރިދޭ. ދެން ސްޓޭޓް ގައުމު އެގްރީމެންޓް ފުރަޒުކުރުވުން އެހެން ކަމެއް ވެސް ތަނަވަސްވެފައިވަނީ. އެއްކަމަކީ ގައުމު އަވަސްކުރި އެކުލަވާލި، ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރު އަދި ކުރިމަށް ބައްދަލުވުން ފުރުސަތު ބައްދަލުކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި އެހެންކަމަށް

ކޮންމެވެސް ވަރަކަށްގެ ތަފާތުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ލިބިފައި މި އޮތް ބިލާ އެކީގައި. އެހެންވީމާ، މި ތިންބައި އެއްކޮށްލައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނުންވާ މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރަން މަސައްކަތް ކުރުމަށް ބޭކާރު އަސްލުގައި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަން އެބަޖެހޭ. ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް މި މަސައްކަތްތަކުރަންޖެހޭ. އެއީ މިއީ ރަޖިސްޓްރީގައި ސްޕޯޓްސް މި ގާނޫނަށް ރަޖިސްޓްރީގައި ގާނޫނު އައުމަށްފަހުގައި ގެނެވޭ ފުރަތަމަ އިސްލާހު އަޅުގަނޑު ހަނދާންވޭ މިއީ ހަމަ. އެއީ ވަރަށް ދުވަސްވެފައި، 15 ވަރަކަށް އަހަރު ކަންނޭނގެ ވެއްޖެކަންނޭނގެ، 10 ވަރަކަށް އަހަރު. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބައިވަރު ބަދަލުތަކެއް އަންނަން ބޭނުންވެފައި، ގެންނަން ބޭނުންވެފައި ކުރެވުނު ޖަމާޢަތްތަކުން ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންވެ، އެ އިސްލާހުތަކެއް ހަމަ މި ކުރައްވައި، ބިލު ހަމަ އެއްކޮށް އިސްލާހުތަކާއި ކުރުމުންގެންދާ ވަރަކަށް ފަހަރަކު މާއްދާއެއް ހަމަ ކުރިއަށް ގެންގޮސް އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ނިންމާލީމަ، އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ބޭކާރު. އަދި ވިދާޅުވެސް އަވަހަށް މިކަން ކުރުމަށް ބޭކާރު އަޅުގަނޑު ހަމަ ބޭނުންވާ މިއަދު އަސްލު ނުލެއްޖިއްޔާ އަދި ހަމަ މި ހުކުރުދުވަހުގެ ކޮންމެވެސް ދުވަހެއްގައި ވެސް ބާއްވައިގެން މި ބިލު ނިންމާލާ މަސައްކަތްކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ދެ ކަންތައް އަޅުގަނޑު އެބަ ހުށަހަޅަން އިނގޭތޯ. އެއްކަމަކީ ފުރަތަމަ ހަމަ މާއްދާއެއް ހުރަހެޅިފައި އޮތް އިސްލާހުތަކާއި ޚިޔާލުން، ފާސްކުރެވުން ގޮސް، ބިލު އެއްކޮށް ނިންމާލެވުނު. ދެން މި އަވަހަށް ނިންމުމަށް ބޭކާރު އަދި އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވަން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ގެނެސްދިނުން މި ބިލު އަވަހަށް ނިންމައިދެއްވުމަށް ބޭނުން. ޝުކުރިއްޔާ.

އިދާރީ މުޢީން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޅިވަރު ޖަމުޢިއްޔާތަކާއި، ކުޅިވަރު ދާއިރާގައި ހަރަކާތްތެރިވާ އެ ނޫން ވެސް ފަރާތްތަކާއި، ކުޅިވަރާއި ކުޅިވަރުގެ އެންމެހައި ހަރަކާތްތަކެއް ޤައުމީ ފެންވަރުގައި ކުރިއަރުވައި ހިންގުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޅިވަރާ ބެހޭ ޒަމާނީ މަޖިލީހާއި މޮޑެލް ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ އެންޑް ސްޕޯޓްސް ގައިޑްލައިން ރެގިއުލޭޓަރ، ޤާއިމުކުރުމާއި ކުޅިވަރު އެސޯސިއޭޝަންތަކާއި ފެޑެރޭޝަންތަކާއި އަދި މޯލްޑިވްސް އޮލިމްޕިކް ކޮމިޓީއާއި މޯލްޑިވްސް ޕެރަލިމްޕިކް ކޮމިޓީ ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ކަންކަން. އަދި މި ގާނޫނަށް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤައުމީ އަދި ރަށު ފެންވަރުގައި ވާދަވެރި ކުޅިވަރުތަކުގެ ކުޅިވަރުތަކުގައި، އެކަށީގެންވާ އެއްބާރުލުން ފޯރުކޮށްދިނުމާ އެކަށަވަރުގެ ފޯރުކޮށް ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމާއި އަދި ހެދި ކުޅިވަރުތަކުގެ ބައިވެރިވުން ޤާނޫނު ދިރިއުޅުން މުއައްސަސާ ކުރުމަކީ ބޭނުންވާ އުސޫލުތަކާއި ސިޔާސަތުތަކެއް ކަނޑައަޅައި

ތަންފީޛުކޮށް ތަރުތީބުކުރާ ގޮތުންނެވެ. މި މާއްދާއަށް އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވާފައި އެބައިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް، ބިޒްނަސް އެންޑް ކްރިއޭޝަން އަދި ކޯޕަރޭޝަން އޮތޯރިޓީ ކޮމިޓީން އިނގޭތޯ. މިއީ އިޞްލާޙުވެފައި އިން ބައި.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ކިޔައިދެއްވަބަލަ.

އިދާރީ މުޝީރުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

މިހާރު އައިސްފައި އިން ބަދަލާ އަސާސީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިޔަކާ ބޭނުން ގަވާއިދު ޝަރީޢަތާއި އެއް ގަރާރުން މި އެކުލެވިފައި އިންނަނީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސޯޝަލް، ދެން ކުރިޔަށް ފެންނޭ. އެ ވާހަކަ ބައިވެރި މާއްދާއަށް. (އޮޅި ބަޔަކުގައި ދެންބޮޑުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން) އިސްލާހާ އެއްކޮށް މާއްދާ ރިޔާޢިތު އިންސާފީ މިހެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުރުމަށް) އިސްލާހާ އެއްކޮށް މާއްދާ ރިޔާޢިތު އިންސާފީ މިހެން. ކިޔުއްވާތީ ހަމަޖެހޭތޯ؟ އެ އިސްލާހު ގަބޫލުކުރެވޭތޯ؟

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ހަމަ މުޅި ގޮތުންގެ ވަރަށް ބޮޑު އެއް ކޮމްޕްރޮމައިޒް އެއީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ސޯޝަލްޕްރޮޓެކްޝަނާއި ކުރިމަތީ ފެންނަނީ އަސްލުގައި. އެހެންވީމާ، އެބައި އަހަރެމެން ތަޢާރަފުކުރުމުގައި، ގޮތުންގައި ތަޢާރަފުވާ ރަނގަޅު ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އަސްލު. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ރައްދު) އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އަސްލު މި ޤާނޫނުގައި އޮތް އިޞްލާޙާ އެއްގޮތަށް ފާސްކުރުމަށް.

ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ސަޢީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދު އެރުވަން އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ގެނެވުނު އިސްލާހާ އެއްކޮށް ފާސްކުރަން ތާއީދުކުރައްވާ މެންބަރުން ވޯޓަށް. (ވޯޓުދެއްވުން) އިސްލާހާ އެއްކޮށް ފާސްކުރަން ވޯޓުން ފާސްވެއްޖެ.

<u>އިދާރީ ޗާޖުން ވާހަކަދެއްކުން:</u>

3 ވަނަ މާއްދާއަކަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނެތް. 4 ވަނަ މާއްދާ ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. 2ގެ (ށ) އިޖުތިމާޢީ ހަމަޖެހުމާއި ތަރައްޤީ ހާސިލުކޮށް، މުޖުތަމަޢުގެ ތޮށިގައި ހުއްބަ ސަމާލުކަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުގެ ހާލަތު ކުރިވަދު މުދަލިރާނ ކުރިއެރުވުން. މި މާއްދާއަކަށް ވެސް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނެތް. 5. ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. 2ގެ (ޅ) ކުދިވަރުގެ ދައިރާގައި، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން "ފުއަރުގުލާ" ގެ އުސޫލުތަކާއި، "އޮޑިޓަބިލް ފެރިއުސް" ނަގަހައްޓައި ކުރިއެރުވުން. މި މާއްދާއަކަށް ވެސް އެއްވެސް އިސްލާހެއް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:</u>

އާ ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް ހުށަހަޅަން އެއްކޮށް. ޖުމްލަކޮށް އަނގަބަހުން.

<u>އިދާރީ ޗާޖުން ވާހަކަދެއްކުން:</u>

ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން އަކުރެއް އިތުރުކުރުން. 2ގެ (ޗ) ކުދިވަރުގެ ދައިރާގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޖިންސުގެ ތަފާތުގެ ސަބަބުން، އެ ފަރާތްތަކަށް ދެވޭ މާލީ އިނާޔަތްތަކާއި ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލު ވެސް ވަސީލަތްތަކުގެ ޝަރުތުތަކުގައި ތަފާތުކުރުމެއް ނައްތާލުން. މި މާއްދާއަކަށް ވެސް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނެތް. 7- ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ ފުރާ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. 3- ދަރިވަރުންނާއި ކޯޗް އެއްވެސް ކުދިވަރުގެ ކުލަބުގައި ނުވަތަ ހިންގުމުގައި އެއްވެސް ދީނުގެ ނަސަބަށް ނުވަތަ ކުލަވަރަށް ނުވަތަ ޖިންސަކަށް ނުވަތަ ނިސްބަތްވާ ޤައުމަކަށް ނުވަތަ ވާހަކަދައްކާ ބަހަކަށް ނުވަތަ ބަދަލުވެފައިވާ ނުވަތަ އުފަންވި ތަނަކަށް ނުވަތަ ނިސްބަތްވާ އިޖުތިމާޢީ މަޤާމަކަށް ނުވަތަ ދީނީ ނުވަތަ ސިޔާސީ ޚިޔާލަކަށް ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ ނުކުޅެދުމަކަށް ނުވަތަ އުމުރަށް ނުވަތަ ވެސް ހާލަތަކަށް ބިނާކޮށް އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމެއް ނުކުރުން. އަދި އެކަށީގެންވާ މިންގަނޑުތަކެއް ކަނޑައަޅާ ދަރިވަރުންގެ މިހާރުގެ ކުޅިވަރުގެ ޝަރުޠުތަކާއި ކުޅުންތެރިން ކުޅިވަރުގެ ދާއިރާއިން ނުކުންނަ ހާލަތުގައި ބޭނުންކުރާނެ ގޮތުގެ ފޯރުކޮށްދިނުން. އެކަން ކުރަންވާނީ، މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި، އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ހުރިހާ ކުޅިވަރުތަކެއްގައި އިންސާފު. އެއީ މާއްދާއެއްގެ ފުރިހަމަ އިބާރާތް ބަދަލުކުރެވިފައި އިނީ. އެ އިބާރާތަކަށް ވެސް މި އިބާރާތް މިހާރު ބަލާގައި އިސްލާހަކަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނެތް. 8- ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 4 ވަނަ

މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. 4- (ހ)- މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޖަމާއި ކުލަބު ބެހިގެން ވަނީ އަންނަނިވި ބައިތަކުގެ މައްޗަށެވެ. 1- ޖަމާ ކުލަބުތަކެއް، 2- އިސްޕެޝަލް ކުލަބުތަކެވެ. 9- ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން މާއްދާއެއް އިތުރުކުރުން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ކުލަބުތަކުގެ އަސާސީ. 1-4 (ހ)- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ކުލަބުތަކުގެ އަސާސީ އުސޫލުތަކަކީ، އިންޓަރ ސްޕޯޓްސް ކުލަބު، ވާދަވެރިނޫން ކުލަބު އަދި ވާދަވެރި ކުލަބުތަކުގެ މައްޗަށެވެ. (ށ)- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ކުލަބުތަކުގެ އަސާސީގެ މަގުސަދުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލެވެ. 1- ސިޔާސީ ފަރާތްތަކާއި ކުލަބު ހަރަކާތްތައް ހިންގުމުގެ ހަރަކާތް ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމާއި، ކުލަބު ތަރައްޤީކުރުމުގައި ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުގެ ދަށުން ފުޅާކޮށް، ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުގައި ހިންގާ ވާދަވެރި ކުލަބު ހަރަކާތްތަކުގެ ފެންވަރު މަތިކުރުން. (2)- ކުލަބުތަކުގެ ދާއިރާއިން ކުރިއަށްދިޔުމަށް މަގު ތަނަވަސްކޮށްދިނުން، ތަފާތު މަރުޙަލާތަކުގައި ކުޅުންތެރިންނާއި، ކޯޗުންނާއި، އޮފިޝަލުންނާއި، ކުލަބުތަކުގެ ހިންގުންތެރިންގެ ތަރައްޤީއަށް ބޭނުންވާ ފުރުޞަތުތައް ތަނަވަސްކޮށްދިނުން. (3)- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުލަބުތަކުގެ ވާދަވެރިކަމާ އަސާސީ އުސޫލުތަކަށް، ކުލަބުތަކުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ޢާއްމުންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުން، ފައިދާހުރި ގޮތްގޮތުގައި ހަރުދަނާ ނިޒާމެއްގެ ދަށުން ކުލަބުތަކުގެ ހަރަކާތްތައް ރާވައި ހިންގުން. (4)- އުނގެނުމާ ހަމަ އުމުރުން ފެށިގެން، ކުޅުންތެރިންގެ ހުނަރު ފާހަގަކޮށް އެ ކުޅުންތެރިންގެ ހުނަރު ކުރިއެރުވުމުގެ ހަރަކާތްތައް ކަނޑައެޅޭ މަންހަޖެއްގެ ތެރެއިން ތަރުބިއްޔަތުގެ ރޫޙުގައި ހިންގުން. (5)- ސިޔާސީ ކުލަބުތަކުގެ ދަށުގައި ނޫން، ޤައުމީ ކުލަބު ފުރުޞަތު ހުރިހާ ދުވަހަކު ހަރުދަނާ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ގެންގުޅުއްވުން. މިއީ ކޮމިޓީގެ ސަރުކާރުން ކުރެވޭނެ އަދަދުތަކަށް ތަންފީޒުކުރެވޭ އިސްލާހު ގެނައުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ގޮތަށް ހިމެނޭ ކަންކަމެވެ. މި މާއްދާގެ 5 އިސްލާހުތަކާ ގުޅޭގޮތުން 5 ވަނަ ވާހަކަ ދައްކަވަމުން ކަމަށްވާތީ ގެންދަވަމުން ކަމަށްވެއެވެ. އެއީ ބިލު އެއްކަލަ ބަލައި ނިމުމުން ދާއިރާގައި މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރަން ބޭއްވުމަށް ގެއްލުން ގެނެސްދޭ ކަމެއް ނޫން. އަނެއްކާ އަދި ގެންނަން ބޭނުންވާ ކުލަބުތަކުގެ ތަރައްޤީ ނިމި، މިހާރު މަތީގައި މި ބިލަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ސިޔާސީ ކުލަބުތަކުގެ ވާހަކަ ދެއްކީ؟ އެއީ 16 އަހަރު، 17 އަހަރުގެ؟ ދުރުން އެބަ އިނގިރޭސިން ޤައުމީ ކުލަބު މުބާރާތްތަކުގައި ބައިވެރިވީ 18 އަހަރުންނެވެ. ދުރުން އެ ދެމެދު އެކަކަށް ސިޔާސީ ނިމުމުން އެ އިނގޭ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ މިހާރު ބައެއް ކުދިން އެބަހީ ސިޔާސީ ވާހަކަ ފެނިގެން ކުލަބު ކުދިން ގޮސްފައި ޤައުމީ ޖަމާޢަތު ކުދިން އެބަ ހިފާ ދޭ. އެ ކުދިން ދޫވެގެން ދިޔުމާއި އަދުގާ އެ ގުޅުވައިދާ ތަފާތު ކުލަބުތަކުގައި އަމިލާ އުނގެނުވެގެން. (އެޕީ މައިކުގައި ފެންބަދުން މަސައްކަތްކުރައްވާން) ނޫން ނޫން، ކުލަބުތައް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ބިލު ހަމަޖެހުން ދިރާއިރުގައި، މިއީ ބިލުގައި އަޑުގަދަ. (އެޕީ މައިކުގައި

ފުލުހުން މަޝްވަރާކުރުމުން) އެހެންވީމާ، މި ޖުރުމުގަނޑުގައި އެބައުޅޭތޯ އެއްވެސް މައްސަލައެއް. ނުހިއްޓާ ޖުރުމުގަނޑު ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ގަބޫލުކުރައްވަންތޯ؟

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑަށް ހިއްސުވަނީ ބަދަލުކުރަންޖެހޭނެހެންނެވެ.

(އޮފް މައިކުގައި ފުލުހުން މަޝްވަރާކުރުމުން)

<u>އިދާރީ މުވައްޒަފު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

(6)- ދުވަހުގެ ހަރަކާތް މުޖުތަމަޢުއާއި ބިނާކުރުން. (ނ) ދެވަނަ ޓާމްއާގެ ފެއްމަކުގެ ކުރިމަތިވާ ބިނާވެގެންވާ އަންނަނިވި ފަރާތްތަކުގެ މައްސަލަތަށް. (1)- ކުރިމަތިބާޖަ ވެރިޔާ. (2)- ކުރިމަތިޖާބާ ފެއްމަ މަޖިލިސް. (3)- ކޯލިޝަނަރު އޮފް ސެކިއުރިޓީ. (4)- މިނިސްޓަރ އޮފް ޑިފެންސް ކޯޕަރޭޝަން ކޮމިޓީ. (5)- މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް. (6)- މިނިސްޓަރ އޮފް ނެޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އެންޑް ސެކިއުރިޓީ. (7)- މިނިސްޓަރ އޮފް ޑިފެންސް ޕޮލިސް. (8)- ފެމިލީ ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް. (9)- ފެމިލީ ޙަވާލުކުރަނީ ކޯޓުގެ ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނަށް. (10)- ސަރަހައްދީ ކޯޓުގެ ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނަށް. (11)- ކޯޓުގެ ކޮމިޝަނަށް. (12)- ކޯޓުގެ ޢަދާލަތަށް. (13)- ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ކޯޓުގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް. (ފަރުމާކޮށްފައިވާ) މިނިސްޓްރީ އޮފް ސެކިއުރިޓީ، ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް މިނިސްޓަރ ކޮމިޝަނަށް. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން މި އިންސާފު ގާއިމުކުރުން. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޯޓުގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބަދަލުގައި، "ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ" އެހެން ކިޔާފައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ބަދަލުގައި އަޅާ އުފެއްދުން ފެށުނު އަޅާ އުފެއްދި ބިލުގެ ދަށުން ޝަރުޠު އުފެއްދި. އެއީ ސަރަޙައްދީ. އެއީ އިންޓަރނެޓް. އަދި ގަސްތު ސަރަޙައްދު ފެށުނު ކިޔާލާނަން. ސަރަޙައްދީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ އުފެއްދުމަށްފަހު މި ޕްރޮސިކިއުޓަރގެ ދަރަނި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޯޓުގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ، ކޮމިޝަން ވަކިން ހިމެނިގެން އަންނާނެއެވެ. ސޯ، ވަކިވަކި ކޯޓުތަކުގެ ގޮތަށް ހިނގާ ތަރުތީބު ކަނޑަ ގޮތަކަށް.

<u>މާލިއްޔަތު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މަޖިލިސް މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ޢިބްރާހިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ފަހުމުން ގާނޫނުގައި އެބަ އާދޭތޯ އޮފިޝަލް އުފެއްދި ވާހަކަ ވެސް.

<u>އިދާރީ ދޫޖުން ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

އޮފިޝަލް އުފެއްދި ވާހަކައެއް ނޫން. އެކަމަކު ސަބްސްޓެންޝަލް ކުރިމަތިވެއްޖެ އިންޓަރޕްރެޓު ވަގުތު އެބައިން ބަލައިލަދީފާނެ ތޯ؟

<u>މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޝްތާގު އިބްރާހީމް ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

ތިއީ އަސްލު ކުރިމަތިވާ ޗެލެންޖެއް ތަރުތީބުވާ ގޮތް ދީ އަސްލު ތިޔަގައި.

(އަޑު މައިކުގައި ފެންބަރުން މަސްވަރާކުރައްވުން)

<u>އިދާރީ ދޫޖުން ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

ހުކު މި މާއްދާއަކީ ގާނޫނުގައި އެބަހުއްޓެއްސު ބެންދެވި މިއީ މިއީ ދެން މިގެ ފަހުން ހުންނާނެ ތަންތަނެކޭ. ހުކު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ކުރިއަށް އޮތްގޮތުގެ ބިނާވާނީ މި ތަންތަނުގެ މައްސަލަ. (އަޑު މައިކުގައި ފެންބަރުން މަސްވަރާކުރައްވުން) ހަމަ ހުރިހާ ތަންއެއްގެ ނަން އެބަހުރި. އެކަމަކު އިޖުރާއާތުގައި އިނީ 13. އާ އޮފިޝަލްއެއް އުފެއްދެވޭން އިޖުރާކުރަނީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

އުފެއްދެން އިޖުރާކުރާއިރު މި ބިލުގައި އެބަހުރިތޯ އެއްވެސް އެ އޮފިޝަލްއާބެހޭ އެއްޗެއް؟ މިއީ ކޮބާގެ ހުރަހެއްވެއްޖެތޯ؟

<u>އިދާރީ ދޫޖުން ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

މިނިސްޓްރީން އޮފިޝަލްއެއްގެ ގޮތެއް އެތަން ރަނގަޅަށްވަން ބޭނުންކުރެވޭނީ. އެކަމަކު ބިލު އޭރިޔާއާ ބިލު ހަމައިރުގައި ވެސް މި ބޮޑުކަށް އެބައިން. އޭރު މި އިންސާނީ އިންޓަރ ސަބްސްޓެންޝަލް ކުރިމަތިވާ ޖަމާއަތްތަކާއި، އެސޯސިއޭޝަންތަކާއި، ކުރަހައިގެން އެއީ ވެސް ހަމަ މިނިސްޓްރީގެ ދަރުން ފައިދާ ކުރިމަތިވާ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ހިނގާނެ ކަންކަމޭ. އެކަމަކު އެ ތަން ވަކި ތަނެއް ގޮތެއް ހިނގަނީ މި ސިޔާސަތުގެ ކުރިމަތިވާ ވަކި ގޮތަކަށް

ހިންގަންވެގެން އިންޓަރ ސްކޮލާޝިޕް ކޮމިޓީއެއް އަ ބޭނުން ހަދަނީ ކީއް؟ (އޮތް ދައުރުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރުމުން) ކޮމިޓީ ކޮމިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ހިނގާކަމަކަށް އެއްވެސްކަމަކަށް މާއްދާއެއް މިގައި ނެތް.

__މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:__

އަ ސުވާލު އަޅުގަނޑު ކުރި އިންޓަރ ސްކޮލާޝިޕް ކޮމިޓީއާއި ބެހޭގޮތުން އަ ކޮމިޓީ ގުޅުންހުރި އެބަ އާދޭސް އަ ކޮމިޓީއާއި ވާހަކަ.

__އިދާރީ މުޢީން ވާހަކަދެއްކެވުން:__

ގާނޫނުގައެއް ނާންނާނެ އިންޓަރ ކޮމިޓީ އުފެއްދާ ވާހަކައެއް. ދެން އެކަމަކު މިގައި އަންނާނެ ބަޖެޓަކާ، މިއީ ވަކި މާއްދާއެއްކަމު ތޯ ބިލުގެ؟ ގާނޫނުގެ ގައި މާއްދާއެއްކަމު ގިނަ؟ (އޮތް ދައުރުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރުމުން) މިއިރުން ތޯ؟ މިއީ ގާނޫނުގެ ގައި މާއްދާއާ. އެކަމަށް، އެބަސް އެކަން ފުރިހަމަގައި ވިސްނާ ބަޔަކަށް ފުރުޞަތުދެއްވަން ނުފެނޭ އިނގޭ.

__މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:__

ނޫން، މިހާރު ވާހަކަ މުސްތަޤްބަލް ރިވިއުކުރުމުގައި އަސްލުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚިދުމަތް ކުރިއަރުވާ އާއިލާގެ ބަނޑުވެރިން މިހާރު މުއައްސަސާތަކަށް މިއީ ދިމާވެއި. ދެން ވަކިން ކޮމިޓީއެއް އުފައްދަނީ. މުސްތަޤްބަލުގެ ސުވާލަކީ...

__އިދާރީ މުޢީން ވާހަކަދެއްކެވުން:__

ކޮމިޓީއެއް އުފެއްދުނީ މިނިސްޓްރީ ތެރޭގައި. އެއީ އަސްލު އެޑްހޮކް ބޭނުމަށް ހެދުނީ ކަމަށް.

(އޮތް ދައުރުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރުމުން)

__މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:__

އެހެންވީމާއެކު އަޅުގަނޑަށް ގާތުން ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ބަލަންޖެހޭ އެއްޗެއް އަ ކޮމިޓީ އެއްވެސްމީހަކާ ޙަވާލުކުރާ ބައެއް ވެސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އެ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ފެށޭ ހުށަހަޅާ ޢަމަލް ހަދަންޖެހޭނެ.

އިދާރީ ޕާޖޫން ފާހަގަކޮށްލުން:

އާންމުގޮތެއްގައި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފީސް އެއްޗެހި މިނިސްޓްރީން އޮޑިޓް ރަނގަޅުކުރަމުންދާ ކަމަށް ވަންޏާ، ހަދަންޖެހުން މިޑްލެވެލްއެއް އެ މިނިސްޓަރ. މިޑްލެވެލް އިރު ބިއުރޯއެއް އެ މިނިސްޓަރ ވަކިން ހަމަ މިޔާރު އިންސްޓިޓިއުޝަން ގޮތަށް ކަންކުރަނީ. އެ މިނިސްޓަރީގެ އާ ސްޓާފުން ނުނަގާ ކަމަށް ވަންޏާ އެއްވެސް ވަރަކަށް ފައިނޭންޝިއަލް އިމްޕްލިކޭޝަން، ދޭން ހަމަޖެހޭ ބަޖެޓުން ފިނޭންސްގެ ކޮމިޓީ. މި ފަހުން އައިސް ހަމަޖެހުން ވަރަށް ބޮޑަށް ބާރުއަޅަން ކާރުތުން ކޮންމެވެސް ފަސް ދިހައެއް އިނގޭ. އެކަމަކު އެއް ސަވާ ޕްރިންސް އޭޕީ ގެޓްވުން ހަރައިވާން ފިނޭންސްގެއްޔާ، ނޫނީ. ބަޖެޓުއްޔާ އަސްލު އެއީ ފިނޭންސްގެއް ނޫން އިނގޭ. އެކަމަކު ބަޖެޓް އެފަރަޝޮނަލްގެން ބޭނުންފުޅާ ކަމަށް ވަންޏާ ޕާރލަމެންޓް އެއީ މައްސަލައެއް ނޫން. (އޯޑ މަޖިލިސްގައި ޕެންޝަން މަޝްވަރާކުރުން) (ރ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް ހަމަޖެހޭ ގޮތަށް އެކޮޅުފަރާތާއި، އެ ޕެންޝަނަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރިހާ ގޮތެއްގެ ފަރާތްތަކަށް. މި މާއްދާއަކީ އިސްލާހުކުރެވޭ މާއްދާ. 10- ބަޔާންކުރާ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. (ވަޒީފާގެ ހަމަތައް) (ހ) ފުރަތަމަ ފަދަ އެބައިން 14 ގެ ގޮތުގައި އިޖުރާއަތު ހުރަހަށްފައި އިސްލާހު. (ށ) ފުރަތަމަ 14 އިޖުރާއަތު. (އޯޑ މަޖިލިސްގައި ޕެންޝަން މަޝްވަރާކުރުން) ސަރަހައްދު ކަމަށް އެ ބޭފުޅުން ވިސްނުމުގައި މިހިރީ ސަރުކާރުން އަދި ބައިނަލްއަގްވާމީ ކުރިއަށް އޮސްޓްރޭލިއާސްޓްރެލިއާގެ ވަރު ޢާލާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގައިދުކުރުމުން މި މާއްދާގެ ސަރަޙައްދުން މަގުފުރިކުރަން. މިހާރު ދެން ސައިންޓިފިކް އޮސްޓްރޭލިއާ، ވޮލިބޯލް އޮސްޓްރޭލިއާ އަދި ބައިނަލްއަގްވާމީ އޮސްޓްރޭލިއާއާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދެ ފަރާތުގެ ދިވެހި ގައިދުކުރުމުގެ ގާނޫނީމަޤާމު ގަވާއިދުތަކާއި ހުރުމާ، މި ބަދަލުތަކަށް މި ކަމަށް މަގުފުރިކުރަން ކަމަށް ފަރާތްތަކެއް. (އޯޑ މަޖިލިސްގައި ޕެންޝަން މަޝްވަރާކުރުން) އެބަހުރިވާ، މި މާއްދާ މިގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. (ވަޒީފާގެ ހަމަތައް) އެބަހުރިވާ، މިހިސާބުން ފުރިގެން ވޭތުން އަރާފަ. މަޤާމު ވަކިން ބައިވެރު މާއްދާތަކުގެ ކާރުން ފެށޭ ކާރިއިހުމުން ހަމަޖެހުން ކޮމިޓީގެ އެއްބަސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކަނޑާލާ އެއްޗެއް ވިއްޔާ ކަނޑައިލާފައި އަޅުގަނޑަށް ހިތަނީ ބަލުކޮށްލާނުން އަހާނީ.

އިޔާރު ޗޫޖުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެން ނުއެއް ކަނޑަމެއްނު އިތުރެއްނު ކަރީ؟ އާދެ! އާދެ! (ހ) ވަނަ ކިޔައިދީފައެއްނު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނުކުރޭވޭން. 13 ވަނަ އެބައޮތް. ގޮތް ނުނިންމާ.

އިޔާރު ޗޫޖުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޑުއަހުން ވޯޓަށް އައްސަވާއިރު އައްސަވާއިދުއްވާ ފަހުން ގޮތެއް ނިންމަން ބަހައްޓާފައި ހުރި މާއްދާތަކާއި އަޅުރޮވާ ޖެހިފައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މައްސަލަ ނިންމަން، ހަމަ ކުރިއަށްދާންވީނު؟ އޮފީޝަލްކޮށް އެ ދުވަހު ހަމަ ޗުއިންޓް ގޮސްފައި، އެއަށް ޖަވާބެއް ހުންނާނެ ދެއްތޯ؟

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑު އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންފިޑެންޝަލް އަދި ރިޕޯޓަށް އެސޯސިއޭޝަންތައް ހިމެނޭ ތޭރަގައި ހިމެނުމަށް އަޅުގަނޑުގެ އަސްލު އިއުތިރާޒެއް ނެތް އަސްލު އިނގޭތޯ. ދެން އެހެން ބައިވެރިންގެ އިއުތިރާޒެއް އޮބްޖެކްޓާ އެ ބަޖެޓަކު ވިދާޅުވާނަމާ.

އިޔާރު ޗޫޖުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، މި މާއްދާ އަޅުގަނޑު ލާފައި ބައިންދަކަށް ކާގެ ތޯރައިން؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ!

އިދާރީ މުޝީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، މި ޢަދަދު ޖަހާފައި އެ އިނީ އިނގޭ. ދެން (ރ). (ރ) އަކީ އެބައިން މިނިސްޓްރީންނާއި އޮފިޝަލުން ކޮމިޓީންނާ އިސްލާހު ފޮނުވާފައި. އޭގައި މި އިންނަނީ މި މާއްދާގައި ބަދަލުގެނައުމާ ގުޅޭ މަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ކުލިޔާތުގެ ޗާންސެލަރު އެކުލަވައިލާ އެ ޗާންސެލަރގެ މަގުސަދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ޗާންސެލަރު ހިންގުން ކަނޑަވަރުކުރާނީ ކުރިވެރިޔާ ބޯޑު ޗެއާރު މަޖިލީހުގެ ރައީސް މަޝްވަރާކޮށްގެން.

ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އިނގޭތޯ މިއަދު މި ބަހައިލުމުން މާއްދާތަކުގެ ތެރެއިން 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ފިޔަވައި އެހެން ހުރިހާ މާއްދާއަކާ ހަމަ، ޔެސްތޯ؟ އާދެ! އާދެ! އާދެ! 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ފިޔަވައި ދެން ހުރި މާއްދާތައް އެ ގޮތުން އިސްލާހުތަކާ އެއްކޮށް ފާސްކުރުމަށް ވޯޓަކަށް އެއްސެވުމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅައިލަން އިނގޭތޯ.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢީދުގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

(އޮފް މައިކުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވާ. (ވޯޓުދެއްވުން) އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ. މިއަދު ކޮމިޓީ ނިމުނީ. ޝުކުރިއްޔާ.